

Warszawa, 14 maja 2025 r.

WZM.5183.1.43.2025.WER

ZALECENIA KONSERWATORSKIE

Dot. wniosku o wydanie zaleceń konserwatorskich dla kaplicy cmentarnej położonej na cmentarzu parafialnym w Jadowie.

Odpowiadając na Państwa pismo z 09.04.2025 r. (11.04.2025 r. - data wpływu do urzędu) w sprawie wydania zaleceń konserwatorskich dla kaplicy cmentarnej położonej na cmentarzu parafialnym w Jadowie, przedstawiam poniżej zalecenia konserwatorskie dla przedmiotowego obiektu.

Cmentarz parafialny w Jadowie, położony na dz. o nr ew. 516/2 z ob. Nowy Jadów, został włączony do wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków powołanej Zarządzeniem nr 45/2018 Wójta Gminy Jadów z dnia 21 sierpnia 2018 r. w sprawie założenia i prowadzenia Gminnej Ewidencji Zabytków gminy Jadów.

Nie jest znana dokładna data powstania cmentarza, natomiast najstarszy nagrobek pochodzi z 1872 r. Cmentarz założono na planie romboidalnym, z dwiema głównymi alejami na osi północ-południe oraz jedną, główną aleją na osi wschód-zachód, biegnącą przez środek nekropolii. W zachodniej części cmentarza przy przecięciu głównych alej posadowiono kaplicę wymurowaną z cegły. Po wschodniej części kaplicy występuje największe natężenie historycznych, zachowanych nagrobków. Cmentarz otoczono murem wymurowanym z dużych głazów polnych, zaś wejście stanowi brama flankowana dwiema furtkami. Słupy bramy i furtki wymurowano z cegły, w stylistyce zbieżnej z architekturą kaplicy. Front kaplicy zaakcentowano jedną osią, która mieści drzwi wejściowe, flankowane przez dwie, ceglane przypory. Trójkątny szczyt frontu zamknięto fryzem schodkowym oraz zwieńczono małą sygnaturką z dzwonem. Elewacje boczne symetryczne, trzyosiowe, na pierwszej osi elewacji zachodniej oraz trzeciej osi elewacji wschodniej posadowiono małą zakrystię, pokryte dwuspadowym dachem z eternitu oraz blachy falistej. Zachodnia zakrystia została zwieńczona miniaturową sygnaturką, obecnie bez dzwonu. Okna na elewacjach bocznych zamknięto łukami ostrymi. W oknach zachowana ślusarka/bardzo uproszczone witraże. Elewacje boczne zwieńczone gzymsem z formą ząbkowania. Tylna elewacja prosta, jednoosiowa, z płyciną zamkniętą łukiem nadwieszonym. Na osi okulus i wąskie okienko zbliżone do strzelniczych. Nawę kaplicy przekryto dachem dwuspadowym krytym blachą falistą. Teren wokół kaplicy został utwardzony kostką betonową oraz kostką granitową. Przy elewacji zachodniej posadowiono 2 historyczne nagrobki z piaskowca w formie poziomych płyt na cokole oraz jeden nowy grób w podobnym typie.

W ramach prac zaplanowano:

1. Wymianę pokrycia dachowego z eternitu na blachę tytan-cynk oraz działania dodatkowe: impregnację więźby, montaż membrany i łąty dylatacyjnej, montaż deskowania, montaż oplotu pod tytan-cynk, montaż blachy tytan-cynk 0,7 w wersji naturalnej, montaż orynnowania tytanowo-cynkowego 150/120, również na zakrystiach, wykonanie obróbki blacharskiej nieizolowanych szczytów kaplicy.
2. Naprawę elewacji poprzez uzupełnienia fugowania oraz ubytków w ceglach.

3. Uzupełnienie/naprawa stolarki okiennej.

Odnosząc się do zaproponowanych działań MWKZ wskazuje i zaleca:

- Akceptowalne jest wykonanie nowego pokrycia dachowego, jednakże zaleca się wykonanie dachówki, która historycznie istniała na kaplicy. Na zachowanych zdjęciach z lat 70-tych XX w. widoczna jest dachówka płaska (podobne produkowano m.in. w cegielni „Pustelnik” pod Warszawą). Należy przy tym odtworzyć daszek nad frontową sygnaturką, obecnie nieistniejący.
- W razie konieczności należy wzmocnić więźbę dachową pod dachówkę. Nie zaleca się całościowej wymiany. Należy dokonać również koniecznych napraw więźby tradycyjnymi metodami ciesielskimi, z wykorzystaniem drewna odpowiednio wysuszonego, sezonowanego i odpowiadającego gatunkowi występującemu na kaplicy. Więźby nie należy impregnować środkami opartymi wyłącznie na związkach soli. Dopuszczalny jest pewien udział soli w preparacie, jednak sól nie powinna krystalizować się na elementach więźby.
- Pod względem technologii należy odpowiednio dopasować wszystkie warstwy spodnie pod dachówkę.
- Akceptuje się wykonanie obróbek blacharskich i orynnowania z blachy tytanowo-cynkowej. Zaleca się naprawę okapu szczytów poprzez konieczne przemurowania i odpowiednie wyprofilowanie, bez używania dodatkowych obróbek blacharskich. Należy zadbać o odpowiednią wytrzymałość cegieł używanych do przemurowań oraz o staranne wykonanie robót murarskich.
- Elewacje należy wyczyścić odpowiednimi metodami, nieniszczącymi spieku cegły. W zależności od rodzaju zabrudzeń można używać delikatnych metod ściernych lub ew. chemicznych.
- Mniejsze ubytki w ceglach należy uzupełniać kitami barwionymi w masie, przeznaczonymi do tego rodzaju napraw. Większe zniszczenia należy przemurowywać cegłą dobraną w odpowiednim rozmiarze i kolorystyce. W razie konieczności nowe cegły należy laserunkowo przemalować.
- Spoinowanie należy uzupełniać zaprawami wapienno-trasowymi po uprzednim usunięciu zwietrzałych i zmurszałych spoin. Spoiny należy usuwać w sposób nieinwazyjny dla cegły.
- Przy pracach przy zachodniej elewacji należy odpowiednio zabezpieczyć historyczne płyty nagrobne. Zabrania się opierania na płytach rusztowań oraz składowania materiałów.
- Istniejącą stolarkę/ślusarkę należy konserwować.
- Należy odprowadzić wodę z rur spustowych na dalszą odległość od budynku w teren zielony, np. poprzez postawienie betonowych korytek. Zaleca się usunięcie opaski z boków i tyłu kościoła na rzecz przepuszczalnej opaski lub obsadzenia trawą, z ukształtowaniem spadku od budynku.

MWKZ przypomina, iż zgodnie z art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane, pozwolenie na budowę dla obiektów budowlanych figurujących w gminnej ewidencji zabytku wydaje organ administracji architektoniczno-budowlanej w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

z up. MAZOWIECKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORA ZABYTKÓW

/-/

Joanna Lasek

Kierownik Wydziału Zabytków Mazowsza
/podpisano elektronicznie/